

II. НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УБС

АЛФАВІТНИЙ СЛІВНИК УКРАЇНСЬКОГО БІОГРАФІЧНОГО СЛІВНИКА

Загальні засади

Підготовка словникової частини є першим етапом створення Українського біографічного словника. Вона містить алфавітний перелік осіб, статті про яких мають увійти до УБС, і є основою розробки структури видання, подання бібліографічного матеріалу, планів його ілюстрування, визначення обсягів статей.

Укладена словникова частина УБС розсилатиметься на рецензування у науково-дослідні установи, громадські організації та окремим дослідникам, а потім затверджуватиметься Науково-методичною радою Інституту біографічних досліджень та Біографічною комісією Національної академії наук України.

Основним критерієм відбору імен осіб до словникової частини УБС є належність того чи іншого діяча до історичного та культурного процесів в Україні, роль в українському суспільному житті і вплив на нього (як позитивний, так і негативний).

На цій підставі УБС вміщуватиме інформацію про живих і померлих осіб української історії та культури. Тут будуть представлені:

– особи української і неукраїнської національностей від давнини до сучасності, які своєю діяльністю вплинули на розвиток економічної, суспільно-політичної, державної, культурно-освітньої, військової та інших сфер життя України, іноземних держав, світову історію та культуру;

– діячі української діаспори, участь яких в українських економічних, політичних, культурних, наукових, релігійних організаціях, спілках і фондах та їх внесок у світове надбання отримали визнання;

– особи іноземного походження, які проживали певний час в Україні або зв'язали свою долю з нею та справили помітний вплив на розвиток української історії та культури, популяризуючи та репрезентуючи Україну у світі.

Структура словникової частини УБС

1. Прізвище

2. Друге прізвище
3. Ім'я, по батькові
4. Псевдонім
5. Дата народження
6. Дата смерті
7. Роки життя
8. Домен
9. Дефініція
10. Код
11. Енциклопедії
12. Література
13. Архів
14. Автобіографія
15. Іконографія
16. Кількість знаків

Зібрані за запропонованою структурою дані з метою їх подальшого комп'ютерного опрацювання записуються окремими рядками згідно з нумерацією структури "Словникової частини УБС".

1. Прізвище.
2. Друге прізвище.
3. Ім'я, по батькові.
4. Псевдонім.
5. Дата народження. Дається із зазначенням дня, місяця, року за новим стилем при умові, що всі позиції точно відомі.
6. Дата смерті. Заповнюється аналогічно.
7. Роки життя. Якщо якась із позицій (день, місяць, рік) в даті життя або смерті невідома чи приблизна та при відсутності вірогідних дат належить заповнювати цю графу, подаючи принаймні приблизні дати життя і діяльності: 1700—15.06.1761; 15.06.1921—1990; перша пол. 16 ст.; друга пол. 16 ст.; кінець 16 ст.; поч. 16 ст.; середина 16 ст.; 1917—1961; біля(до) 1625—10.03.1690; середина 18 ст.—біля 1780; бл.1440—1482; перша пол. 18 ст.
8. Домен — це умовне описання одиниці інформаційно-пошукової мови (слово чи словосполучення), використовується для формулювання інформаційних запитів при пошуку документів (у випадку УБС — персоналій) в інформаційно-пошуковій системі. Ця графа заповнюється у відповідності з наведеним нижче списком доменів.
9. Дефініція — це умовно-загальне визначення сфери (чи сфер) діяльності того чи іншого діяча, які наводяться через кому, починаючи із основної для цієї особи.

10. Заповнюється редакцією.

11. Енциклопедії. Подається бібліографічний опис енциклопедичних видань, які містять біографічні дані про особу.

12. Література. Наводиться бібліографічний опис друкованих творів діяча та робіт, в яких є біографічні дані про нього (автор, назва, місце та рік видання, том, сторінка).

13. Архів. Вказуються повні назви та аббревіатури архівів, в яких зберігаються документальні матеріали про особу, та реквізити справ.

14. Автобіографія. У випадку, коли автобіографія зберігається в архіві, подається його назва та повні реквізити справи. Якщо автобіографія опублікована — наводиться бібліографічний опис друкованих джерел.

15. Іконографія. При наявності інформації про іконографічний матеріал (фотографія, живопис, скульптура, графіка, металопластика тощо) вказується його точне місцезнаходження (музеї, приватні колекції, державні, сімейні, особисті архіви та ін.). Якщо іконографічний матеріал опублікований — подається бібліографічний опис відповідних друкованих джерел.

16. Кількість знаків визначається редакцією.

Зразок заповнення "Картки словникової частини УБС"

1. Прізвище: Авдикович
2. Друге прізвище:
3. Ім'я та по батькові: Орест Львович
4. Псевдонім: Данило Троян
5. Дата народження: 16.02.1876
6. Дата смерті: 28.10.1918
7. Роки життя:
8. Домен: Педагогіка та освіта; література
9. Дефініція: педагог, письменник, літературознавець
10. Код:
11. Енциклопедії: ЕУ: Словникова частина.— Париж; Нью-Йорк, 1955. — Т. 1.— С. 13; УЛЕ.— К., 1988. — Т. 1.— С. 16;
12. Література: Авдикович О.Л. Лев Васильович-Сапогівський: Єго жите і літературна діяльність//Діло.— 1899.— Ч. 163—165. — 23 липня (4 серпня) — 26 липня (7 серпня); Авдикович О.Л. Поезія і проза. — Львів, 1899.— 159 с.; Авдикович О.Л. "Моя популярність" та інші оповідання. — Львів, 1905.— 173 с. Єфремов С. В поисках новой красоты: Заметки читателя//Літературно-критичні статті.— К., 1993. — С. 55, 112; Крушельницький А. Посмертні

оповідання Ореста Авдиковича// Нові шляхи.— 1929.— № 4.— С. 381—382; Коковський Ф. Початки літературної діяльності Ореста Авдиковича//Назустріч.— 1937.— Ч. 18, 19; Кирчів Р. Орест Авдикович//Український календар 1973.— Варшава, 1973.— С. 158—163; Нахлік Є. “Вразлива душа улоєна постичним жалем”//Україна.— 1989.— № 49.— С. 8—9; Перфецький Є. Орест Авдикович//Наше минуле.— 1918.— № 3.— С. 110—111.

13. Архіви: Центральний державний архів України в м. Львові [ЦДА (Львів)].— Ф. 311, оп. 1, спр. 16—18; ф. 391, оп. 1, спр. 93; ЛІ НАН України. Відділ рукописних фондів і текстології.— Ф. 3, № 4462; ф. 59, № 389—395, 2656; ф. 64, № 1—9; ф. 100, № 1036, 2972.

14. Автобіографія:

15. Іконографія: УЗЕ.— Львів; Станіслав; Коломия, 1931.— Т.1.— С. 12; УЛЕ.— К., 1988.— Т. 1.— С. 17; Україна.— 1989.— № 49.— С. 9.

16. Кількість знаків:

Список доменів

1. Армія
2. Видавнича та бібліотечна справа
3. Господарство
4. Гуманітарні науки
5. Економічні та суспільні науки
6. Історія
7. Кінематограф
8. Література
9. Медицина
10. Мистецтво
11. Музика
12. Педагогіка та освіта
13. Підприємництво
14. Політика
15. Право
16. Преса, радіо, телебачення
17. Природничі науки
18. Промисловість та ремісництво
19. Сільське та лісове господарство
20. Спорт
21. Суспільна діяльність

- 22. Театр
- 23. Теологія
- 24. Техніка
- 25. Управління
- 26. Філософія
- 27. Фінанси
- 28. Церква

**Зразок запису даних словникової частини УБС
(для "зошита")**

Ладій
13 ст.
колмський різьбяр

Власенко
Степан Наумович
...1888—24.03.1963
радянський державний діяч,
учасник революційного руху в
Україні

Барвінський
Володимир Григорович
Насиль Барвінок, Василь Б.
25.02.1850—03.02.1883
журналіст, літератор,
громадський діяч, юрист

Герасимчук
Лідія Павлівна
05.04.1922—05.12.1958
українська радянська балерина,
засл. арт. УРСР

Влкий
Микола
...1900—
студент-медик, член СВУ в
Дніпропетровську

Доброгнєва Володимирівна
Марія Добронєга
...—...1087
княжна київська, дочка Володи-
мира Святославича, дружина
польського короля
Казимира I Обновника

Биченок
Тамара Василівна
06.06.1929—
швея-мотористка, новатор ви-
робництва у швейній про-
мисловості